

EESTI UJURID

JA MÕNED SARNASED LIIGID

VALI SUURUSE JÄRGI SOBIV GRUPP JA ASU LIIKE TUVASTAMA!

SUURED UJURID

2–5 CM

Laiujur
Dytiscus lattissimus

Kollaservujur
Dytiscus marginalis

Südaujur
Dytiscus dimidiatus

Hiid-vesimardikas
Hydrophilus aterrimus

Rabaujur
Dytiscus lapponicus

Ogaujur
Dytiscus circumcinctus

Lääneujur
Dytiscus semisulcatus

Pirnujur
Cybister lateralimarginalis

KESKMISED UJURID

1,4–1,8 CM

Saleujurid
Colymbetes

Käbaujurid
Acilius

Tõmmuujurid
Graphoderus

Keskmine vesimardikas
Hydrochara caraboides

Ujurlutikas
Ilyocoris cimicoides

VÄIKESED UJURID

0,9–1,2 CM

Lõunaujurid
Hydaticus

Mudaujurid
Ilybius

Kabeujurid
Rhantus

PISIKESED UJURID

< 0,8 CM

Vooluujur
Platambus maculatus

Harilik hiilaujur
Laccophilus hyalinus

Raba-hiilaujur
Laccophilus poecilus

Vööt-väleujur
Agabus undulatus

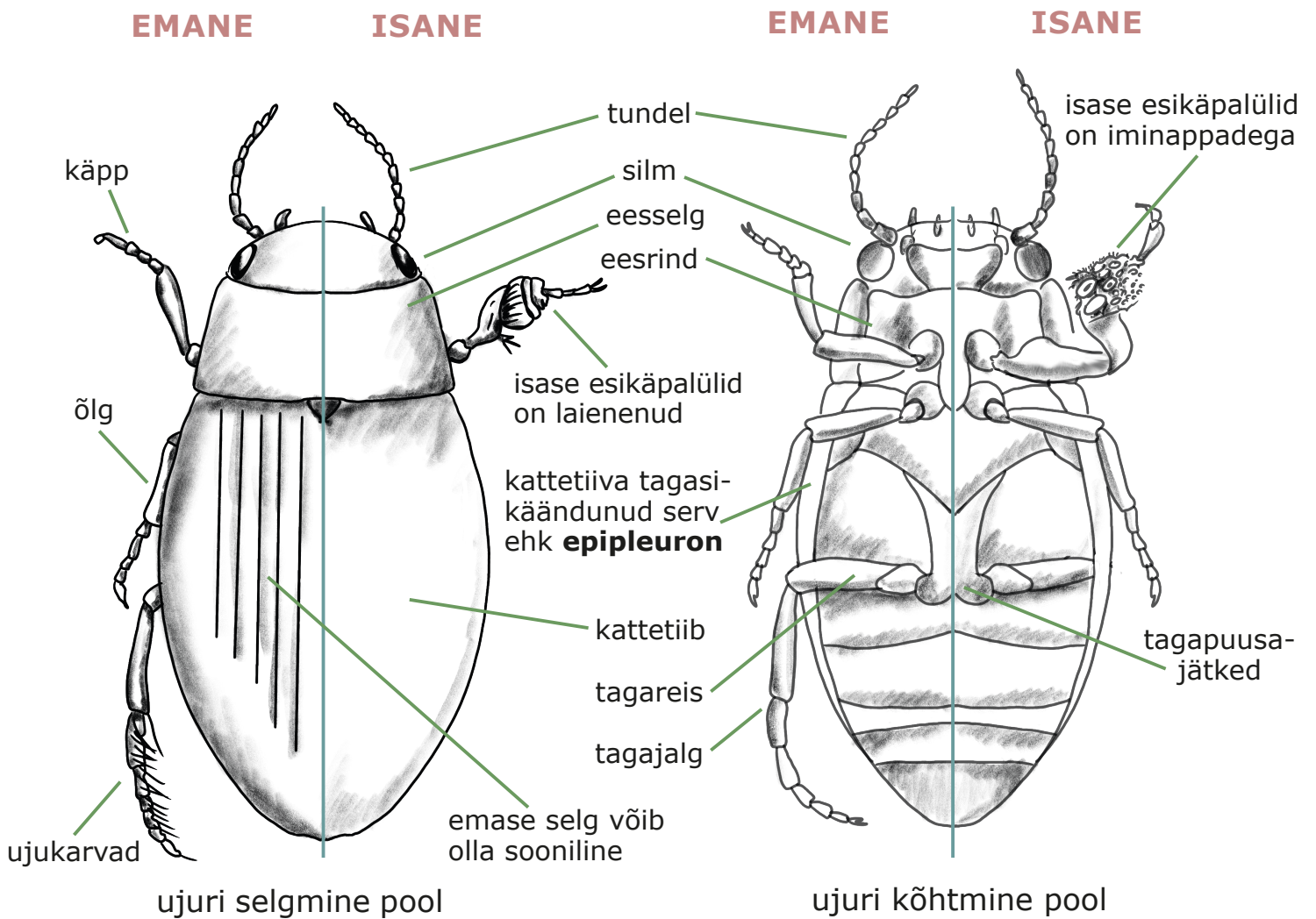
KESKKONNAAGENTUUR

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Kaasrahastanud Šveitsi riik majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamiseks Euroopa Liidus.

UJURIJONIS JA PÜÜNISE VALMISTAMINE

ujuri selgmine pool

ujuri kõhtmine pool

Püünispudel valmistatakse kahest 5 liitri suurusest läbipaistvast plastpudelist. Ühe pudeli põhi lõigatakse ära ja selle asemele kinnitatakse paberiklammerdiga teiselt pudelilt eemaldatud ülemine osa nii, et pudelikaelad paiknevad samas suunas

Püünise otstesse kinnitatakse korgist, puidust või muust ujuvast materjalist ujukid

Küljele, mis jääb veest välja, tuleb teha õhuavad

Püünispudelitesse pannakse ujurite meelitamiseks peibutussoot; sobib toores maks, väherasvane liha, kanalaha või kala; soot peab olema võimalikult värske

Püünise võib siduda nõõriga mõne põõsa või veetaimestiku külge, et ta vee liikumise toimel minema ei ujuks

NB! Sealiha, räime ja kilu ei tohiks kasutada, sest siis tekib veepinnale rasvakiht, mis ei lase ujuritel hingata

Ilmunud Eesti Looduses 2025, nr 4
Teostus: Andrei Kupjanski / Eesti Loodus

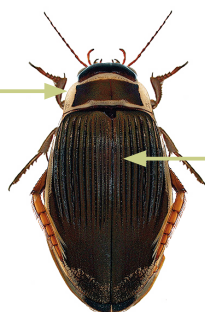
KOLLASERVUJUR

Dytiscus marginalis 2,7-3,5 cm

eesselja kõikides
servades lai kollane vööt

kollane vööt vaid silma
serva esimeses osas

emaste selg võib olla
nii sooniline kui ka sile

puusajätkeid nürid

ELUPAIK: Seisuveekogude
taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline, kohati
arvukas

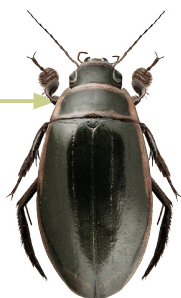
OGAUJUR

Dytiscus circumcinctus 2,7-3,4 cm

eesselja kõikides
servades lai kollane vööt

silma ümber kollane vööt

puusajätkeid teravad

ELUPAIK: Seisuveekogude
taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Paiguti tavaline

RABAUJUR

Dytiscus lapponicus 2,4-3,0 cm

isased on triibulise,
kuid mitte soonilise seljaga

eesselja ja silmade
ümbrus laialt kollased

eesselja mustrid
varieeruvad

puusajätkeid väga teravad

ELUPAIK: Rabaveekogud

LEVIK: Levinud peamiselt
mandri-Eesti rabades

SEISUND: Haruldane

LAIUJUR

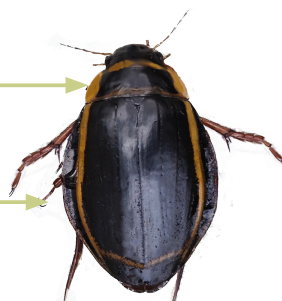
Dytiscus laticinctus 3,8-4,4 cm

eesselja kõikides
servades lai kollane vööt

puusajätkeid
teravad

küljed laienuvad

kõige suurem ujur Eestis

ELUPAIK: Seisuveekogude ja
aeglase vooluga jõgede
taimestikurikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Vähearvukas

SÜDAUJUR

Dytiscus dimidiatus 3,2-3,8 cm

kollased triibud vaid eesselja külgedel ning kattetiibade servas

emased võivad olla soonilised

kõhualune punakas

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline, kohati väga arvukas

LÄÄNEUJUR

Dytiscus semisulcatus 2,2-3,2 cm

kollased triibud vaid eesselja külgedel ning kattetiibade servas

kõht must või väga tume

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud peamiselt Saaremaal

SEISUND: Haruldane

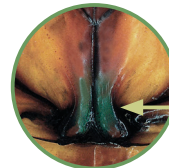
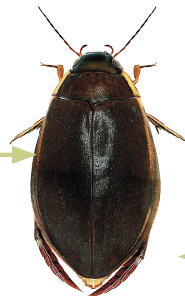
suurtest ujuritest kõige väiksem

emased võivad olla soonilised

PIRNUJUR

Cybister lateralimarginalis 3-3,7 cm

kollased vöödid vaid eesselja külgedel ning kattetiibade servas

puusajätked ümarad

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline, kohati väga arvukas

keha pirni-kujuline (tagaosast laiem)

TUMEUJUR

Dytiscus circumflexus 2,7-3,5 cm

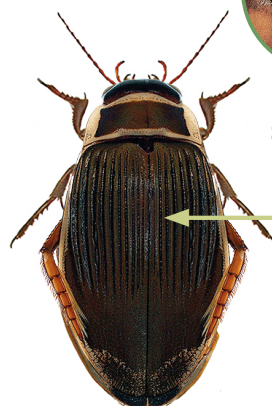
ELUPAIK: Mageveekogud

LEVIK: Juhuslik (üks kaasaegne leid Uljaste järvest, ajaloolised teated Porkunist ja Viidumäelt)

SEISUND: Teadmata

puusajätked väga teravad

selgmiselt poolelt sarnane kollaserv ujuriga, kuid kõhtmiselt poolelt herilase moodi kollase-musta vöödilise

LAI-TÕMMUUR

Graphoderus bilineatus 1,4-1,6 cm

kollane vööt vähemalt 2x
laiem kui mustad vöödid

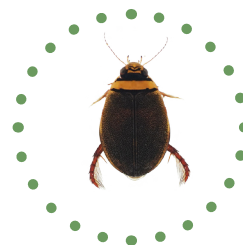
ELUPAIK: Seisuveekogude ja
aeglase vooluga jõgede
taimestikurikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Paiguti tavaline

Tegelik
suurus

keha tagaosa laienenud

SOO-TÕMMUUR

Graphoderus cinereus 1,4-1,5 cm

tumeda vöödi ja selja vahel
ei ole kollast triipu

ELUPAIK: Seisuveekogude
taimerikkad osad

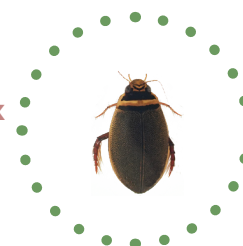
LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

tumeda vöödi ja pea
vahel ei ole kollast triipu

Tegelik
suurus

TRIIP-TÕMMUUR

Graphoderus zonatus <1,5 cm

tumeda vöödi ees
peenike kollane triip

tumeda vöödi ja selja
vahel peenike kollane triip

ELUPAIK: Seisuveekogude
taimerikkad osad

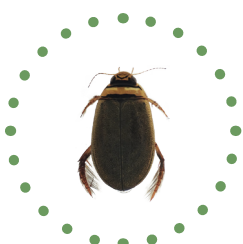
LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Paiguti tavaline

eesselja muster varieerub

Tegelik
suurus

Kõigil tõmmuujuritel on
kõht ja jalad kollased

Emased tõmmuujurid
võivad olla nii siledad
kui krobeldised

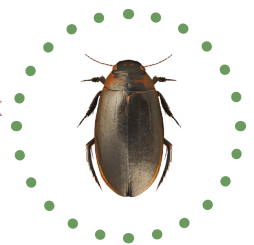
SUUR-SALEUJUR

Colymbetes paykulli 1,7-1,9 cm

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad
LEVIK: Levinud üle Eesti
SEISUND: Paiguti tavaline

Tegelik suurus

nii kõhualune kui jalad üleni mustad

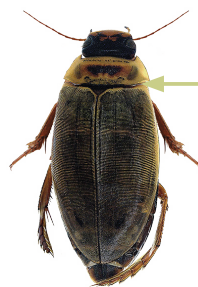

eesseljal liivakella-kujuline laik

MUSTVÖÖT-SALEUJUR

Colymbetes striatus 1,7-1,8 cm

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad
LEVIK: Levinud üle Eesti
SEISUND: Paiguti tavaline

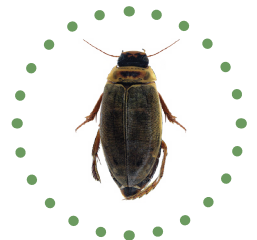
eesselja keskel sageli üsna selgepiiriline, keskelt kitsam laik. Kuid võib olla ka nt 2 täppi ja kaks piklikku musta laiku (eesselja muster väga varieeruv)

kõik jalad heledad

kõht tume, heledate servadega

Tegelik suurus

TÕMMU-SALEUJUR

Colymbetes fuscus 1,7-1,8 cm

eesselja keskel suur, ebaselgete piiridega tume laik

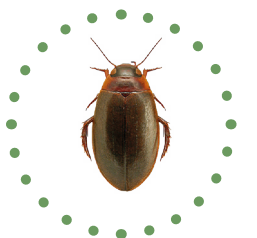
ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad
LEVIK: Saartel paiguti levinud, mandri-Eestis haruldane
SEISUND: Vähearvukas

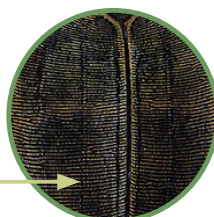
enamasti tagumised jalad tumedad, esimesed heledad

kõht tume, heledate servadega

Tegelik suurus

kõigil saleujuritel on selg ristivöödiline

KRIIMIK-KÄBAUJUR

Acilius sulcatus 1,4-1,8 cm

ninal hele V-kujutis

reied heledate vöötidega

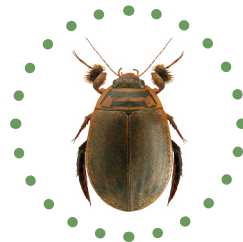
kõhualune tume

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

Tegelik suurus

VÄIKE-KÄBAUJUR

Acilius canaliculatus 1,4-1,5 cm

ninal ei ole heledat V-d

kõhualune varieerub heledast mustani

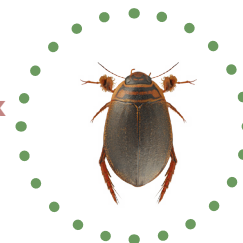
reied heledad

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

Tegelik suurus

TEISED LIIGID

HIID-VESIMARDIKAS

Hydrophilus aterrimus

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Vähearvukas

4,0-5,0 cm

pealt üleni must

Pildista kindlasti mardika kõhtmist poolt! Eestist võib leida ka teist sarnast, kuid väga harva kohatavat liiki *Hydrophilus piceus*. Liike saab eristada kõhtmise poole järgi.

KESKMINE VESIMARDIKAS

Hydrochara caraboides

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Vähearvukas

1,4-1,8 cm

tiivad läikivad, peente pikisuunas punktiridadega

UJURLUTIKAS

Ilyocoris cimicoides

ELUPAIK: Seisuveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

1,2-1,5 cm

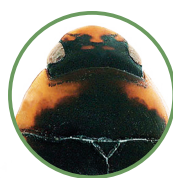
TUME-LÕUNAUJUR

Hydaticus seminiger 1,3-1,4 cm

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Paiguti tavaline

külgedel heledad triibud

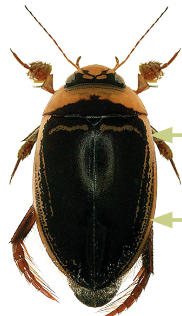
KOLLAVÖÖT-LÕUNAUJUR

Hydaticus transversalis 1,2-1,3 cm

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

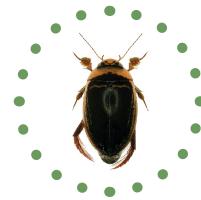
LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Paiguti tavaline

kattetiibade eesmisel osal kaks heledat ristivööti

külgedel heledad triibud

TRIIP-LÕUNAUJUR

Hydaticus aruspex 1,4 cm

seljal kaks ristivööti

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Saartel paiguti levinud, mandri-Eestis haruldane

isane sarnaneb kollavööt-lõuna ujuriga, kuid on sellest ca 2 mm pikem

emasel seljal pikitriibud. Isasel pikivöödid tavaliselt puuduvad

SUUR MUDAUJUR

Ilybius ater 1,3-1,4 cm

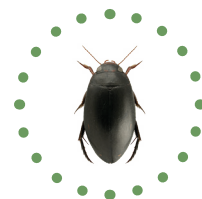
ELUPAIK: Seisuveekogud, aeglase vooluga jõed ja kraavid

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

pealt üleni must, kõht must või tumepruun

KOLLASERV MUDAUJUR

Ilybius fuliginosus 1-1,2 cm

külgedel kollased triibud

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Paiguti tavaline

kõht pruun või kollakas

MUDAUJUR *Ilybius* sp. Must ujur, pikkust alla 12 mm.

Liigid ei ole visuaalselt eristatavad, on vaja vaadata mikroskoopilisi tunnuseid.

TÕMMU KABEUJUR

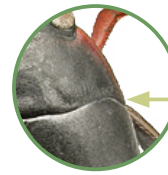
Rhantus grapii 1,0-1,1 cm

pealt üleni must

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Paiguti tavaline

mudaujuritest eristab välja veninud eesselja nurk

MUSTKÕHT-KABEUJUR

Rhantus suturalis 1,0-1,3 cm

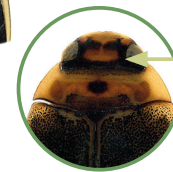
ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Vähearvukas

eesrind must, tundlad üleni kollased

Iseloomulik hele laik ninal

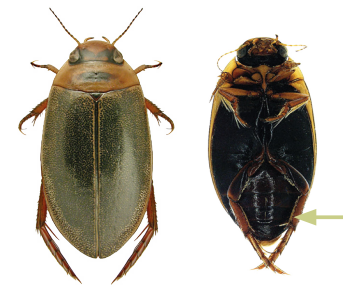
KOLLARIND-KABEUJUR

Rhantus notaticollis 0,9-1,5 cm

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Vähearvukas

eesselja eesserva täpikeste rida jätkub ka eesnurgas

tagakeha alt must

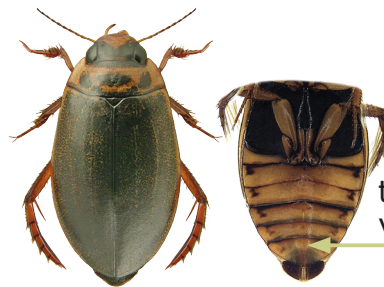
MUSTLAIK-KABEUJUR

Rhantus frontalis 1,0-1,1 cm

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

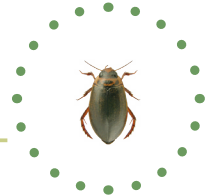
LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Vähearvukas

täpikeste rida eesselja eesservas kaob nurkades

tagakeha alt kollane või pruunikas

KOLLAKÕHT-KABEUJUR

Rhantus exsoletus 1,0-1,1 cm

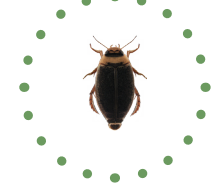
ELUPAIK: Seisuveekogude ja aeglase vooluga jõgede taimestikurikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

keha alt kollane või pruunikas

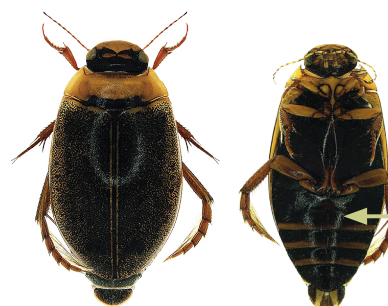
HARILIK KABEUJUR

Rhantus suturellus 0,9-1,1 cm

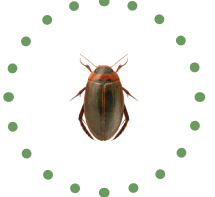
ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Vähearvukas

keha alt must

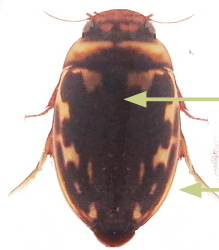
VOOLUJJUR

Platambus maculatus 0,75-0,85 cm

ELUPAIK: Vooluveekogude aeglased taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

iseloomulik
muster seljal

epipleuron aheneb
tahapoole aeglaselt

RABA-HIILAUJJUR

Laccophilus poecilus 0,36-0,4 cm

ELUPAIK: Rabaveekogud

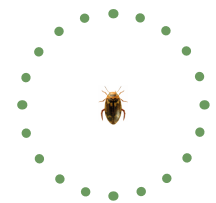
LEVIK: Levinud mandri-Eestis

SEISUND: Rabades suhteliselt tavaline

eesselja taga- ja tavaliselt
ka eesservas tume laik

iseloomulik muster seljal

HARILIK HIILAUJJUR

Laccophilus hyalinus 0,4-0,5 cm

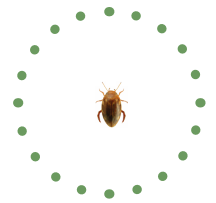
ELUPAIK: Seisu- ja aeglase vooluveekogude taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Tavaline

eesseljal selgesti eristuvaid
musti laike tavaliselt ei ole

VÖÖT-VÄLEUJJUR

Agabus undulatus 0,7-0,8 cm

kattetiivad iseloomuliku mustriga

ELUPAIK: Seisuveekogude (sh ajutiste) taimerikkad osad

LEVIK: Levinud üle Eesti

SEISUND: Teadmata

epipleuron aheneb
tahapoole aeglaselt

